

Representantforslag 7 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad og Rigmor Andersen Eide

Dokument 8:7 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad og Rigmor Andersen Eide om etablering av et faglig utvalg for litteraturbransjen

Til Stortinget

Bakgrunn

Forlagene spiller en viktig rolle i å utvikle litteraturen. Forlagsbransjen bidrar til å heve kvaliteten, blant annet ved å ha rammevilkår som tillater å bygge opp forfattere over mange år. I NOU 2013:2 vises det til at generelle samfunnstrender har økt lesingens popularitet. Gjennom historien har fortellingene stått i sentrum for kultur- og samfunnsutvikling. Norsk litteratur var avgjørende for bygging av nasjonen, og er avgjørende for å opprettholde språket og kulturen i møte med en stadig mer globalisert verden. Norsk litteratur spiller en viktig rolle for nasjonalfølelsen, og den norske bokbransjen har i over et århundre bidratt til å bygge opp og foredle en rik, norsk litterær tradisjon.

Over tid har bransjen fått støtte- og særordninger som bidrar til å gjøre den levedyktig. På mange områder har disse ordningene vært vellykkede. Det utgis mange bøker på norsk, så godt som alle nordmenn leser bøker jevnlig og det er med tiden utviklet et stort og omfattende nettverk av forhandlere. Dyktige bransjeaktører som forfatter-, forlegger- og bokhandlerforeninger, samt etablering av litteraturhus flere steder i landet, har bidratt til å øke leselysten.

Ytringsfrihet

I Grunnloven § 100 heter det at «Ytringsfrihed bør finde Sted. [...] Det paaligger Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for en aaben og oplyst offentlig Samtale.» Frie medier og retten til å ytre seg gjennom det skrevne ord er grunnleggende viktig for ethvert samfunn. Staten har et ansvar for å legge til rette for en åpen og opplyst samtale.

Etiske retningslinjer og faglig utvalg

Pressen har både etiske retningslinjer og et Pressens Faglige Utvalg (PFU) som vurderer brudd på retningslinjene. En tilsvarende ordning finnes ikke for forlagene. PFU behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål (trykt presse, radio, fjernsyn og nettpublikasjoner). Pressen har sitt klart definerte regelverk for hva som er god folkeskikk, og hva som er moralsk ansvarlig å formidle fra sårbare menneskers dramatiske hverdag. En nyhetssak skal fremstå balansert og vesentlig, og en angrepet part skal gis anledning til samtidig imøtegåelse. Det skal ikke grafes unødige i private ærend som er saken uvedkommende. Selv om reglene i Vær Varsom-plakaten blir brutt, virker denne selvjustisen disiplinerende for bransjen.

Felles kjøperegler også for bokbransjen kan virke positivt og vil kunne øke den etiske bevissthet hos forleggere og forfattere. Det bør derfor være interessant for bransjen selv å vurdere et faglig utvalg eller et etisk råd.

Staten skal ikke pålegge bokbransjen å opprette interne etiske retningslinjer og et faglig utvalg eller etisk råd. Samtidig har staten et ansvar for å bidra til en sunn utvikling til beste for både bransje og enkeltmennesker. En aktiv litteraturpolitikk krever også at staten går i dialog med bokbransjen på dette området.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen invitere bokbransjen til å foreta en vurdering av hvordan et felles etisk rammeverk for virksomheten kan utformes.
2. Stortinget ber regjeringen invitere bokbransjen til å foreta en vurdering av hvorvidt det kan opprettes et faglig utvalg eller et etisk råd for bokbransjen etter modell av Pressens Faglige Utvalg.

Oslo 8. november 2013